

Oponentský posudek disertační práce:

PharmDr. Aleš Franc (Mgr. et Mgr.): „Teologické kořeny a současná teologie Nové apoštolské reformace“

Univerzita Karlova v Praze, Husitská teologická fakulta

Vedoucí práce: Doc. ThDr. Jiří Vogel, Th.D.

Oponent: prof. ThDr. Pavel Procházka, PhD. Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Pedagogická fakulta, katedra teológie a katechetiky

1. Aktuálnost tématu disertační práce

Aktuálnost tématu disertační práce je nesporná. V současné době se téměř všechny církve dostávají do nějaké formy vnitřní nebo vnější diskuse s problematikou, kterou analyzuje a odborně kritizuje předložená disertační práce. Aleš Franc si vybral téma, které zasluhuje pozornost odborné veřejnosti, i když se k němu mnozí stavíme kriticky až odmítavě. Charismatické hnutí a podobně spřízněné teologické deviace od pravověří, zasáhly a znejistily křesťanství a jejich „přínos“ je více než pochybný. Vítám disertační práci, která představuje pro Dr. France sumář mnohaletého badatelského úsilí. Zároveň patří mé uznání Husitské teologické fakultě UK, že toto téma přijalo a připustilo, že mohlo být zpracováno do disertace.

2. Splnění stanovených cílů

Cíle disertační práce jsou explicitně formulovány v odstavci 0.3: napsat studii o Nové apoštolské reformaci v českém jazyce, nalézt věroučné spojnice mezi historickými charismatickými hnutími a NAR a diferencovat NAR a pentekostalizmus. Už v tomto odstavci naznačuje i způsob, jak na to půjde: bude si všimnout zejména tzv. teorie zástupného potrestání.

3. Postup řešení, výsledky práce a konkrétní přínosy disertanta

Dr. Franc vchází ze svých více než dvacetiletých osobních zkušeností, shromažďování publikovaného materiálu, jeho studia, třídění poznatků a kritické syntézy. Používá metodu komparace v rámci nauky o církvi, eklesiologie. Autor prošel určitým vnitřním vývojem a jako „sympatizant“ pentekostalizmu. Zdá se, že mu to opravdu pomohlo nebýt neodborně kritický nebo zaujatý. Nauky a aktivity početných skupin, osobností a učení z NAR obsáhle analyzoval, aby následně podal kritiku početných segmentů věrouky NAR.

Nebudu se zabírat jednotlivými kapitolami 400 stranového díla, neboť posudek nemá být opakováním obsahu disertace. Jelikož jsem se danou problematikou též zabíral, s potěšením konstatuji, že výběr osobností NAR a příbuzných hnutí či pokusů o zvrát vývoje křesťanské církve, je vynikající. Nemám pocit, že by nějaká významná, reprezentativní osobnost absentovala. Spíše mám otázku, či bylo nutno disertační práci takto předimenzovat, takže

značné procento práce má informativní charakter. Zúžený výběr by dal možnost vyhnout se jisté fragmentaci a povrchnímu informování pro spíše neteologické kruhy. Ovšem, dalo by se též namítnout, že selekce letničních a charismatických osobností pro dizertační práci je především z amerického a argentinského prostředí, velmi málo z prostředí evropského. To však nepovažuji za chybu, neboť další evropští představitelé jsou nevýrazné osobnosti, které participují nebo přímo kopírují buď Hnutí pozdního deště, Pastýřské hnutí, hnutí Víry nebo Prorocké hnutí. Co si o tom myslí doktorand?

Druhá otázka, kterou bych chtěl položit je, zda celá tzv. Nová apoštolská reformace není jen hra s touhami a étosem současníka, tedy jakási „teologie na objednávku“. Je známo, že milióny lidí, kteří jsou zasaženi činností takových kazatelů, v pozdějších zklamáních z různých uzdravovacích podvodů a prosperitních pseudoreceptů nakonec končí při šíření skepse a zklamání. Někteří, jak dokazují výsledky šetření v amerických megazborech, odcházejí z církevního společenství definitivně, už nemají kam se zapojit, protože klasické biblicky teologické učení jim bylo zpochybněno jako ďábelské dílo, avšak naděje vkládané do různých podob a projevů NAR nenašly naplnění. Nepřispívá nakonec charismatické hnutí k sekularizaci světa?

4. Význam pro praxi a rozvoj studijního oboru

Výzkumná zjištění a odborné závěry předložené disertační práce jsou přínosem pro rozvoj teologie. Práce obsahuje úctyhodné množství materiálů, jejich kritické, odborné zhodnocení. Český čtenář tu najde materiál, ke kterému by se jen těžko dostával v cizojazyčné literatuře. Aleš Franc by mohl zvážit následné knižní vydání.

5. Formální úprava práce a její jazyková úroveň

Formální úprava práce zodpovídá obvyklým požadavkům na disertační práci. Jazykovou kulturu autor zabezpečil kontrolou jinými osobami, ale i tak se do textu vloudilo několik překlepů, chybějících nebo přebytných písmenek a nesprávných tvarů, které by bylo v případě knižního vydání třeba opravit. Toto malé množství spíše technických nedostatků nenarušuje vážným způsobem celkovou jazykovou úroveň. Jediná vážnější „skvrna“ je citát z mé recenze na s. 56 DP. Předpokládám, že technickým zpracováním citace došlo k přeházení slov. Výsledkem jsou naprosto nesrozumitelná, nesmyslná souvětí. Je třeba též doplnit do seznamu zkratk LRM (s. 94 a dále). Též není jasné, co je zkratka LPM na s. 99 (asi překlep, má být LRM?). Totéž platí o zkratce ACT na s. 143. Též poznámka č. 490 na s. 126 „Očité svědectví autora článku“ je neúplná, čtenář neví, o jaký článek šlo. Na s. 132 závěr odstavce má nedokončenou větu, která končí poznámkou 525.

6. Závěr

Posuzovanou disertační práci Mgr. at Mgr. Aleše France považuji za kvalitní dílo. Je využitelné nejen v rámci vysokého teologického školství jako příručka ke studiu letničních a charismatických fenoménů dneška, ale též kazateli a faráři v praxi. Autor předložil dílo velkého rozsahu 404 stran, s 1453 poznámkami pod čarou. Seznam literatury je na 35 stranách, na každé straně je cca 15 titulů.

Dizertační práce Aleše France svědčí o rozsáhlé přípravě a poctivém teologickém úsilí. Doktorand prokázal tvůrčí schopnosti, je sečtělý v příslušné literární produkci a má rozhled ve zkoumané teologické problematice, dokáže ji kriticky hodnotit. Podle mého přesvědčení disertační práce splňuje zákonné požadavky, autor splnil předeslané cíle a přínos je zřejmá. Dokládá autorovu schopnost samostatné vědecké práce, takže mohu disertační práci jednoznačně doporučit k obhajobě.

Pavel Procházka

V Banské Bystrici 4. února 2014.